

Sygn. akt VII U 591/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 kwietnia 2017 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Stachurska

Protokolant: protokolant sądowy Urszula Kalinowska

po rozpoznaniu w dniu 5 kwietnia 2017 r. w Warszawie

sprawy O. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W.

o zadłużenie z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy
na skutek odwołania O. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 7 lutego 2014 r., znak:(...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

O. W. w dniu 18 marca 2014r. (data prezentaty w ZUS) złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 7 lutego 2014r., nr (...), określającej wysokość zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy. Ubezpieczona zarzuciła organowi rentowemu błędne ustalenie, że w okresie od lipca 2008r. do października 2013r. prowadziła działalność gospodarczą skutkującą obowiązkiem ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego, podczas gdy faktycznie w tym okresie nie prowadziła działalności gospodarczej. W związku z tym wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez ustalenie, że nie posiada zadłużenia wyliczonego w zaskarżonej decyzji z tytułu nieopłacenia składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy za powyższy okres.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczona wskazała, że mimo rejestracji w Ewidencji Działalności Gospodarczej oraz zgłoszenia faktu rejestracji w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych i Urzędzie Skarbowym faktycznie nie prowadziła w spornym okresie czynności, które mogłyby zostać zakwalifikowane jako wykonywanie działalności gospodarczej. Powołując się na przepisy ustawy o swobodzie działalności gospodarczej ubezpieczona podkreśliła, że działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie

i wydobywanie kopaliny ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. W ocenie odwołującej wyciągnięcie przez organ rentowy wniosku co do prowadzenia działalności gospodarczej w spornym okresie jedynie na podstawie wpisu do (...) i zgłoszenia do ZUS oraz US jest niewystarczające do uznania, że działalność

ta była faktycznie prowadzona, co wynika z prezentowanego w treści odwołania orzecznictwa (odwołanie z dnia 12 marca 2014 roku, k. 2-3 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 24 kwietnia 2014r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.** wniósł o oddalenie odwołania O. W.

z uwagi na fakt, że zaskarżona decyzja jest prawnie i faktycznie uzasadniona.

Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie organ rentowy wskazał, że decyzją z dnia 29 listopada 2012r., nr (...), stwierdził, że O. W. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej od dnia 1 czerwca 2006r. Decyzja ta jest prawomocna i na jej podstawie organ rentowy wydał w dniu 7 lutego 2014r. zaskarżoną decyzję, w której orzekł o zadłużeniu ubezpieczonej wobec ZUS z tytułu nieopłaconych składek. Łączne zadłużenie na dzień 7 lutego 2014r. wynosi 71.142,05 zł (odpowieź na odwołanie z dnia 24 kwietnia 2014r., k. 24-25 a.s.).

Postanowieniem z dnia 4 września 2014r. Sąd Okręgowy zawiesił postępowanie na podstawie art. 177 § 1 pkt 3 k.p.c. do czasu zakończenia postępowania w sprawie o wznowienie postępowania dotyczącego decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 29 listopada 2012r., nr (...) (protokół rozprawy z dnia 4 września 2014r., k. 90 - 91 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

O. W. prowadziła jako osoba fizyczna jednoosobową działalność gospodarczą pod firmą (...) w J.. Ubezpieczona rozpoczęła wykonywanie działalności w dniu 15 kwietnia 2006r. Przedmiotem działalności ubezpieczonej była działalność usługowa związana z przygotowaniem do druku oraz działalność szkoleniowa (wypis z (...), akta ZUS, zeznania świadka P. W., k. 45-47 a.s.).

W dniu 26 marca 2009r. ubezpieczona zawarła z (...) umowę zlecenia, w ramach której przyjęła do wykonania prace polegające na świadczeniu usług doradczych, związanych z przygotowaniem wniosku o dofinansowanie wraz z załącznikami. Termin wykonania zlecenia został oznaczony na dzień 3 kwietnia 2009r. (umowa zlecenia, k. 29 – 31 a.s., faktura VAT z dnia 26 marca 2009r., k. 32 a.s.).

W latach 2006-2013 O. W. uzyskiwała z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej następujące przychody:

- w 2006r. – przychód 63.522,90 zł,
- w 2007r. – przychód 411.091,60 zł,
- w 2008r. – przychód 59.654,30 zł,
- w 2009r. – przychód 15.262,00 zł,
- w 2010r. – przychód 56.500,00 zł,
- w 2011r. – przychód 0,00 zł,
- w 2012r. – przychód 0,00 zł,
- w 2013r. – przychód 0,00 zł

(deklaracje podatkowe PIT-36 za lata 2006-2009, k. 33 - 44 a.s., deklaracje podatkowe PIT-36 za lata 2010-2013, k. 55 – 71 a.s.).

W dniu 29 listopada 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wydał decyzję nr (...), w której stwierdził, że O. W. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu jako osoba

prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie mająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy od dnia 1 czerwca 2006r. Zgodnie z decyzją, jako podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne została wskazana zadeklarowana kwota:

- w okresie od 1 czerwca 2006r. do 31 maja 2008r. – nie niższa niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia,
- w okresie od 1 czerwca 2008r. – nie niższa niż 60 % kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że według informacji uzyskanych z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, aktualnych na dzień wydania decyzji, O. W. figuruje jako osoba fizyczna prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, a ponadto dokonywała z tego tytułu rozliczeń PIT-36L

w latach 2008-2010 oraz składała VAT-7 od kwietnia 2006r. do czerwca 2007r. (decyzja ZUS z 29 listopada 2012r. w sprawie podlegania ubezpieczeniom społecznym – akta ZUS, karta nieoznaczona).

Wskazana decyzja stała się prawomocna. Ubezpieczona nie złożyła od niej odwołania (okoliczności bezsporne).

Pismem z dnia 25 listopada 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zawiadomił O. W. o wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy. Ubezpieczona otrzymała powyższe zawiadomienie w dniu 30 grudnia

2013r., ale nie złożyła wyjaśnień. Organ rentowy wydał w dniu 7 lutego 2014r. decyzję nr (...), w której ustalił zadłużenie O. W.:

- 1) z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne – za okres od lipca 2008r. do października 2013r. w wysokości 35.570,61 zł plus odsetki za zwłokę w kwocie 11.551,00 zł;
- 2) z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne – za okres od lipca 2008r. do października 2013r. w wysokości 15.051,17 zł plus odsetki za zwłokę w kwocie 4.996,00 zł;
- 3) z tytułu składek na Fundusz Pracy – za okres od sierpnia 2008r. do października 2013r. w kwocie 3.096,27 zł plus odsetki za zwłokę w kwocie 977,00 zł.

Ubezpieczona otrzymała decyzję w dniu 13 lutego 2014r. i złożyła od niej odwołanie (zawiadomienie z 25 listopada 2013r., k. 10 akt ZUS, decyzja ZUS z 7 lutego 2014r., k. 12-13 akt ZUS, zwrotne potwierdzenia odbioru – akta ZUS, odwołanie z dnia 12 marca 2014r., k. 2 – 4 a.s.).

W piśmie z dnia 3 września 2014r. O. W. wnioskuje do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o wznowienie postępowania w celu uchylecia ostatecznej decyzji z dnia 29 listopada 2012r. W odpowiedzi na wniosek ubezpieczonej organ rentowy wydał w dniu 10 września 2014r. decyzję nr (...), którą odmówił wszczęcia postępowania w wyniku wniosku o wznowienie postępowania w sprawie ustalenia podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej (wniosek o wznowienie postępowania z 3 września 2014r., k. 85 a.s., decyzja ZUS z dnia 10 września 2014r., akta ZUS).

W dniu 15 października 2014r. O. W. wniosła odwołanie do tutejszego Sądu Okręgowego od decyzji z dnia 10 września 2014r., nr (...), domagając się jej zmiany poprzez wznowienie postępowania w sprawie dotyczącej podlegania ubezpieczeniom społecznym. Sprawie nadano sygnaturę VII U 2334/14 (odwołanie z 15 listopada 2014r., k. 2-4 akt sprawy o sygn. VII U 2334/14).

Wyrokiem z dnia 20 lutego 2015r. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie zmienił decyzję z dnia 10 września 2014r. w ten sposób, że nakazał wznowienie postępowania zakończonych prawomocną decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 29 listopada 2012r. (wyrok Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z 20 lutego 2015r. z uzasadnieniem, k. 42 - 45 akt sprawy o sygn. VII U 2334/14).

Organ rentowy złożył w dniu 30 marca 2015r. apelację od powyższego wyroku. Sprawa została rozpoznana przez Sąd Apelacyjny w Warszawie, który wyrokiem z dnia 7 października 2015r. zmienił zaskarżone orzeczenie Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie i oddalił odwołanie O. W. od decyzji z dnia 10 września 2014r. (apelacja ZUS z 30 marca 2015r., k. 49-51 akt sprawy o sygn. VII U 2334/14, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 7 listopada 2015r. z uzasadnieniem, k. 93 i 97-111 akt sprawy o sygn. VII U 2334/14).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie dowodów z dokumentów, dołączonych do akt organu rentowego oraz do akt rozpatrywanej sprawy i sprawy o sygn. VII U 2334/14, a także w oparciu o zeznania świadka P. W.. Zebrane w sprawie dowody nie były kwestionowane przez strony i nie budziły zastrzeżeń co do ich wiarygodności. Zeznaniami P. W. Sąd dał wiarę w takim zakresie, w jakim pokrywały się one z dokumentami.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie O. W. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 7 lutego 2014r., nr (...), było niezasadne i podlegało oddaleniu.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2016r. poz. 963), zwanej dalej ustawą systemową, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność gospodarczą. W świetle zaś art. 13 pkt 4 ww. ustawy, osoby takie podlegają obowiązkowi ubezpieczeń społecznych w okresie od dnia rozpoczęcia prowadzenia tej działalności do dnia zaprzestania jej wykonywania.

W myśl art. 46 ust. 1 ustawy systemowej, płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy. Stosownie zaś do treści przepisu art. 47 ust. 1, 4 i 7 ustawy, płatnik składek przesyła w tym samym terminie deklaracje rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłaca składki za dany miesiąc. Składki opłaca się na wskazane przez ZUS rachunki bankowe odrębnymi wpłatami w podziale na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenia zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Stosownie do treści art. 23 ust. 1 ustawy systemowej, od nieopłaconych w terminie składek należne są od płatnika składek odsetki za zwłokę, na zasadach i w wysokości określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997r. – Ordynacja podatkowa. Składki oraz odsetki za zwłokę, koszty egzekucyjne, koszty upomnienia i dodatkowa opłata zwane dalej „należnościami z tytułu składek”, nieopłacone w terminie, podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji lub egzekucji sądowej (art. 24 ust. 2 u.s.u.s.). Natomiast w myśl art. 32 ustawy systemowej, do składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie ich poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisów karnych, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach, ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika, stosowania ulg i umorzeń stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne.

W rozpatrywanej sprawie Sąd mając na względzie cytowane przepisy oraz ustalony stan faktyczny, nie znalazł podstaw do zmiany zaskarżonej decyzji i ustalenia, że O. W. nie posiada zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy.

Z uwagi na argumentację powołaną w odwołaniu, Sąd dla przypomnienia wskazuje, że okoliczności podlegające analizie w niniejszej sprawie dotyczyły kwestii istnienia po stronie odwołującej zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek. Tego właśnie dotyczyła zaskarżona decyzja i to jej treść wyznaczała przedmiot i zakres rozpoznania oraz orzeczenia sądu (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1999r., II UZ 52/99, z dnia 23 listopada 1999r., II UKN 204/99). W tej sytuacji Sąd Okręgowy nie miał możliwości

rozpatrzenia okoliczności podlegania przez odwołującą ubezpieczeniom społecznym, szczególnie, że została wydana prawomocna decyzja dotycząca tej materii.

Argumentacja strony odwołującej podniesiona w odwołaniu w całości skupiała się na kwestionowaniu dokonanych przez organ rentowy ustaleń w zakresie wykonywania przez ubezpieczoną działalności gospodarczej; w ocenie odwołującej organ rentowy błędnie ustalił, że w spornym okresie działalność gospodarczą wykonywała i że w związku z tym była zobowiązana do zapłaty składek na ubezpieczenia, co skutkowało powstaniem zadłużenia. Wskazać jednak należy, iż kwestia ta została już rozstrzygnięta decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 29 listopada 2012r., w której organ rentowy stwierdził, że O. W. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie mająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy od dnia 1 czerwca

2006r. Wprawdzie strona odwołująca podjęła próbę wzruszenia wskazanej decyzji, pełnomocnik złożył bowiem wniosek o wznowienie postępowania zakończony ww. decyzją, okazało się to jednak nieskuteczne. Decyzją z dnia 10 września 2014r. Zakład odmówił rozpoznania powyższego wniosku, co O. W. zaskarżyła w drodze odwołania do tutejszego Sądu Okręgowego. Sprawa była przedmiotem rozpoznania pod sygnaturą akt VII U 2334/14, a następnie, na skutek apelacji organu rentowego od rozstrzygnięcia tego Sądu z dnia 20 lutego 2015r., apelację rozpatrywał Sąd Apelacyjny w Warszawie, który wyrokiem z dnia 7 października 2015r. oddalił odwołanie O. W. nie znajdując podstaw do wznowienia postępowania w sprawie dotyczącej podlegania przez odwołującą ubezpieczeniom społecznym. W uzasadnieniu wydanego orzeczenia Sąd Apelacyjny wskazał, że wystąpienie w dniu 3 września 2014r. z wnioskiem o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej decyzją z dnia 29 listopada 2012r. nastąpiło z przekroczeniem ustawowego miesięcznego terminu określonego w art. 148 § 2 k.p.a. Tym samym decyzja odmawiająca wznowienia postępowania przez organ rentowy wydana w dniu 10 września 2014r. była prawidłowa. W konsekwencji brak było podstaw do stwierdzenia zaistnienia przesłanki wznowienia postępowania określonej w art. 145 § 1 pkt 4 k.p.a.

W związku z powyższym decyzja z dnia 29 listopada 2012r. i zawarte w niej rozstrzygnięcie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w przedmiocie podlegania przez odwołującą ubezpieczeniom społecznym, stało się prawomocne i ostateczne. Konsekwencją powyższego jest z kolei stwierdzenie, że treść wskazanej decyzji z dnia 29 listopada 2012r. wiąże Sąd Okręgowy w niniejszym postępowaniu, zgodnie bowiem z zasadą domniemania prawidłowości aktów administracyjnych, decyzja wywołuje skutki prawne i wiąże inne organy państwowe, w tym sądy (zob. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 18 listopada 1998r., SA 1103/97, Lex nr 35126). Należy podkreślić, że również w orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, iż sąd w postępowaniu cywilnym obowiązany jest uwzględniać stan prawny wynikający z osnowy ostatecznej decyzji administracyjnej, chyba, że decyzja została wydana przez organ niepowołany lub w zakresie przedmiotu orzeczenia bez jakiegokolwiek podstawy w obowiązującym prawie materialnym, względnie z oczywistym naruszeniem reguł postępowania administracyjnego. Jedynie w tych przypadkach sąd nie jest związany decyzją administracyjną, ponieważ jest ona bezwzględnie nieważna (nieistniejąca prawnie) i - pomimo jej formalnego nieuchylenia - nie wywołuje skutków prawnych (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 2008r., sygn. akt I UK 376/06, OSNP 2009/21-22/295, Lex nr 528613). Także sąd ubezpieczeń społecznych jest związany ostateczną decyzją administracyjną, od której strona nie wniosła skutecznie odwołania w trybie art. 477⁹ k.p.c., ani nie podważyła jej skuteczności w inny prawem przewidziany sposób (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2008r., sygn. akt I UK 173/07, OSNP 2009/5-6/78, Lex nr 448797). Z tych też względów Sąd Okręgowy nie miał możliwości dokonania w toku niniejszego postępowania ustaleń wbrew treści wspomnianej wyżej decyzji i stwierdzenia, że O. W. w okresie od lipca 2008r. do października 2013r. nie prowadziła działalności gospodarczej, a tym samym nie podlegała ubezpieczeniom społecznym i nie miała obowiązku płacenia składek na te ubezpieczenia.

Co prawda Sąd poczynił pewne ustalenia w kwestii ewentualnego wykonywania przez ubezpieczoną działalności gospodarczej w spornym okresie, jednakże czynności sądowe dotyczące tych ustaleń miały miejsce przed powzięciem przez Sąd Okręgowy informacji o toczącym się postępowaniu w przedmiocie wznowienia postępowania zakończonego decyzją ZUS z 29 listopada 2012r. Okoliczność ta stanowiła przyczynę zawieszenia postępowania postanowieniem z dnia 4 września 2014r., wydanym

w oparciu o treść art. 177 § 1 pkt 3 k.p.c. do czasu rozstrzygnięcia powyższej sprawy.

Oprócz omówionych wyżej kwestii dotyczących podlegania ubezpieczeniom społecznym odwołująca nie podnosiła w toku procesu żadnych okoliczności mogących mieć wpływ na istnienie lub wysokość stwierdzonego przez ZUS zadłużenia z tytułu składek. Oznacza to, że odwołująca nie wykazała nieprawidłowości wydanej przez organ rentowy decyzji. Sąd Okręgowy nie miał więc podstaw do jej zmiany, tym samym uznał więc odwołanie za bezzasadne i orzekł o jego oddaleniu na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.